

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fî'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dér' prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrungari'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triloniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodienele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Proclamatiune!

(de prenumeratiune.)

Motto: Focu si para!
(de sva a.)

Romani d'in tóta lumea!

Orientalu este
intunecatu (nóptea)!

„Nagy Magyar-
ország“-ul innóta (in
deterii)!

Motii érasí s'au
(re)sculatu (adi demin-
nátia) si au pornitu
spre Ungari'a (cu
ciubere)!

Romanii s'au su-
fulcatu la lupta gróz-
nica (intre sine)!

Pe scurtu, tóta
lumea ferbe (de man-
care)!

Si cutóte aceste,
audi lumel audi tiéral
rescolatii in resaritu,
vreu sà depuna ar-
mele (numai n'au cui, cà-
ci turcii fugu, mancaudu pa-
mentulu)!

In astu-feliu de
impregiuràri déra,
nu remane alt'a de-

càtu sà cuntuàmú Noi resbelulu (contr'a renegatiloru, misiailoru,
fanfaroniloru, pitigoiloru si toturoru duhuriloru necurate)!

Lupt'a Nóstra nu va fi cu sabii, tunuri de ale lui
Uchatiu si glontiu de feru, ca la alti luptatori, ci Noi
ne vomu folosí de arme mai periculóse si a-nume in
locu de sabia, condeie; in locu de tunuri, gur'a

(satulu) si in locu de glontiu de feru, botu — de
mamaliga.

Pre cine Vomu nimeri cu glóntiele nóstre, ce
e dreptu, nu va perí, dér' urmele ce voru lasá, nu le
va potè spelá cu neci unu feliu de apa.

Dreptu acea, — luandu in consideratiune, cà pentru
plat'a ce Ni-ati datu pe acestu trei-luniu, Ne-am lup-
tatu, càtu Amu potutu (cu deficitulu); luandu in considera-
tiune, cà cu numerulu presinte Am inchiatu trei-luniulu
antaiu; si, luandu in consideratiune, cà Avemu sà lup-
temu si pe venitoriu, — Amu aflu de bine a vi edá
acést'a **Proclamatiune**, conformu hotaririi svatulu
Nostru de resbelu, spre a provocá, pre cei ce voru a
sustiené resbelulu, ca pentru castigarea armelor si mu-
nititiuniloru trebuintióse, sà mai inhiésca (baremi pentru éasca):

Pe unu anu 8 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de anu 4 fl.

Pe $\frac{1}{4}$ de anu 2 fl.

De la profesori, invetiatori poporali, economi si
studinti, priimescu si **5 fl.** pe unu anu, 2 fl. 50 cr. pe
 $\frac{1}{2}$ de anu si 1 fl. 25. cr. pe $\frac{1}{4}$ de anu.

Datu d'in consiliulu Nostru de resbelu, in nu-
mele toturoru celora-l-alti luptatori (cari dormu dupa
cuptoriu)!

Generalu Gur'a Satulu, m. p.

comandante supremu.

Tand'a, m. p.

comandante de divisiune.

Mand'a, m. p.

comandante campestru.

Pacal'a m. p.

spionu.

Trénc'a si Flénc'a,

vivandiere.

Ciud'a unui canonicu.

Multu me miru, ce cutezare
Póte sà-aibe unu piticu,
Cà, fore picu de crutiare,
Ataca pre-unu canonicu?

Unu pigmeu fore rusine
Casca gur'a-si infernala
Preste unu domnu, ca si mine,
Sà me faca de ocaru?

Ast'a e impertinentia,
Nu mai potu sà am rabdare,
Deci me juru cu juruintia,
C'oiu sà-lu tragu la intrebare.

Ce 'ndresnetie ofensive
Mai cutéza acelu pigmeu?
Pentru c'am prerogative
Si le-aplicu precum voiu eu?

Déca ajutu pre sora, frate,
Ori pe nému de-lu partinescu,
Lucru numai pre dreptate,
Juramentulu mi-lu pazescu.

Câte tóte consistórie
Le intortocu, ca in siacu,
Si candu unde-va me dóre
Legu dorerea-mi dupa placu;

Déca interesu-mi cere,
Ca sà ajutu pre fratii mei,
Am eu fine maniere,
Si implenescu, ce dorescu ei;

Cà present'i'a mea impune,
Chiaru si atunci'a, candu eu tacu;
Candu careva se opune,
Punu pe gur'a lui copacu.

Astu-feliu lucrulu merge bine,
Eu reesu cu ori ce planu.
Ce se mai pune cu mine
Unu netangu, unu bàderanu?

Eri eram unu protopopa,
Asta-di sum unu canonicu
Ce 'naintare galopa? —
Mane potu sà fiu vladicu;

Cà de si sum eu mai micu,
In seri'a canonica,
Sum poternicu, sum voinicu,
Potu s'o ducu pan' la vladica.
(In dieces'a Gherlei.)

Idem qui pridem.

S'a perdatu

brifulu celu rosfu alu nou alesului protopopu d'in tractulu „Agnitei“, pe calea d'in Agnit'a, pana in Androchelu. — Celu ce lu va gasi, va capeta plata buna dela subscrisulu oficiu consistoriale.

Androchelu, Vinerea patimiloru, anulu scaietiloru.

Dela secretariulu consistoriului
eparchiale.

Jalb'a unei jalbe cu consistoriulu in protiapu!

(Fino.)

Sub atari auspicii m'am salasiluitu in Androchelu. Multu tempu m'am tiraitu uitata si pr'in archiv'a protopopiei d'in Androchelu. Depe masa am ajunsu pe ferésta, de pe ferésta pe lada, depe lada pe dupa cuire, etc. Er' in urm'a deseia atingeri cu muscele, am capetatu faci'a unui ciupitu de versatu.

Indicele la archiv'a protopopiei d'in Androchelu e furc'a protopopesi. Candu nu gasesce protopopulu actele trebuintiose, dupa multa cautare, le afla siguru infasurate in giurulu caerului la furc'a protopopesi. Asiè am servitu si eu mai multe luni la producerea de tortu, pana mi-a datu de urma. Si déca s'ar fi produsu numai d'in diumetate canep'a ce s'a torsu pr'in mine funii de o grosime corespundiatórie, ar fi fostu de prisosu pentru delaturarea toturoru pedeciloru in administratiunea baserecésca.

Noroculu, cà parintii mei nu si-a uitatu de mine! Acesti'a au calcatu pre consistoriu, consistoriulu pe protopopu, protopopulu pe protopopésa. Asiè am scapatu d'in catusiele, ce me legá de caerulu protopopesi si protopopulu necesità a relationá, deci m'a tramisu la Sibiiu cu urmatoriulu calauzu:

Pré amarítu consistoriu!

Pricin'a causei cu motivu intemeiata pe basa solida, d'in care cauza s'a aflatu pré amarítulu consistoriu motivatu a intemeiá ursoriulu càtra pré amarítu subscrisulu, pentru resolvarea motivata a pricinei Glímboceniloru, me motivéza a basá intemeierea causei, care m'a motivatu la intardiarea mea fundata cu relatiunea a-supr'a motivelor causei basate pe pricin'a d'in chestiune in urmatorele:

Pré amarítu consistoriu! Amaratiunea produsa pr'in amarít'a veduv'a, a mai amarítului popa, defunctu in amaritiune, a amarítu parochi'a nóstra d'in amarít'a comuna Glímbóc'a amaru. Amaru acest'a nutritu fiindu de pré amarítulu consistoriu, pré amarítu subscrisulu a tienutu contu de amaru veduvei amaríte si necesitatu de atát'a amaratiune, a aflatu cu cale, a minti pe pré amarítulu consistoriu, in interesulu binelui comunu de trei ori amarítu.

Deci sà nu se amaresca pré amarítulu consistoriu, déca pré amarítu subscrisulu in amaratiunea sa, pr'in a mari sudori ale amarítei veduve preotese si-a induleitu ici-cólea amaratiunea, si in urm'a atátui amaru alu amarítei comune Glímbóc'a, a fostu motivatu a traganá resolvarea intemeiata a causei cu pricina motivata pe bas'a reala a alegerei de preotu pana la causarea de atâtea amaratiuni.

D'in motivele acestea amaríte, urméza amarítu, cà pré amarítulu consistoriu este avisatu la amenarea ocupării definitive a amarítei parochii Glímbóc'a, pana atunci, pana candu cu multu amaru va ajunge amarít'a nepóta, a amarítei veduve preotese, amarít'a stare de a produce pitigoi de genulu pré amarítu subscrisului.

Androchelu in 7 amaru 1876.

Maeramarítu, m. p.

Cu conceptulu acest'a amarítu in spate, in decursulu carui fabricatiuni latrá toti canii d'in Androchelu, ca si candu ar duce pe cine-va la balamucu, am plecatu càtra Sibiiu. In absinti'a mea d'in Sibiiu s'a fostu schimbatu afacerile administrative basericesci pr'in intrevenirea nou alesului metropolitu spre bine, si tocm'a in di'a sosirei mele in Sibiiu s'a santitu candidatulu parintiloru mei de diaconu, fore scirea administratorelui protomintunosu si a consistoriului. Si noroculu, cà celu d'in urma n'a ajunsu sà citésca relatiunea, ce o portam in spate, cà a duóu'a di ajungea siguru la balamucu.

Éra eu m'am fostu apropiatu de originea mea; pr'in dés'a atingere cu amarítulu consistoriu, am devenitu „riza“

Ioan Papi.

- Calicul.

Indreptare de tipariu.

Fiindu-cà gazet'a „Hermannstädter-Zeitung“, maritata dupa „Siebenbürgerbotte“, a mistificatu și schimositu numele contr'a candidatului clericalu d'in cerculu alu II-lea numindulu „Generalu Archivariu Nicolau Popea,“ vinu pr'in acést'a a indreptá gresiél'a de tipariu intr'a-colo, cà contr'a-candidatulu clericalu d'in cerculu nostru se scrie: Vicariu Generalu Nicolae Popea și nu Archivariu generalu. —

Salisce in di'a de 13 Martisioru, 1876.

*Unu alegatoriu clericalu papalu
și infalibilu.*

D O X N E

— D'in comitatulu Bichisului. —

De mandr'a de la Bichisú,
Me desparte-unu *keritisú*;
Keritisú' Poiu sarí
Cu mandr'a m'oiu intelní.

Bate ventulu *hatalmasú*,
Stau honvedii 'n *rukolasú*;
Honvedii marsíuluiescu,
Fetele-i *stainahiescu*.

Cum vine beat'a *fecskutia* *)
In tíera mai *meleg-utia*,
Vin'o și tu *lélku* meu,
La mine pe *febel*-eu.

Asta véra *l'aratasú*, **)
Ai pusu bade *fagadasú*,
Ca pe tómná me-i luá,
Sà fiu *menyaszonyá* ta;

Inse tómn'a-a *haladitu*,
Sì farsíangu'-a *érkezlitu*,
Tu neci baiu n'ai sà te 'nsori,
Dare-ar Domnedieu, sà mori!

3-pa.

Concursu.

De bra-ce fostii nostrii protopopi ai „Hertibaciului“ 3 la numeru, unulu s'a facutu vacariu peste tóte ciurdele, alu duoilea și-a impusícatu falc'a și manile; alu treile sub povar'a statutului organicu decurundu și-a ruptu man'a stanga, și pr'in aceste primejdiá a devenitu necapaci de-a mai functiuná ca atari, se eschide pr'in acést'a concursu pentru unu administratoru harnicu, pana in di'a lui Dragobete, anulu curente.

D'intre concurenti se vor preferi acei'a, carii au mai fostu administratori protopopesci, sciindu mulge și belí bine.

Androchélu di'a lui Precupu, anulu celoru de compatimitu.

Dela secretariulu consistoriale.

Dr. Hirbu, m. p.

*) Rondunica.

**) Secerisú.

Chronic'a alegeriloru sinodali.

I. Calugarii.

Poterea absoluta in man'a unui individu, ca Siagun'a, a doveditu, cà despotismulu, si in basereca, e o fericita forma de regimu. Pasivitatea poporului basá sub Siagun'a pe ideia poterei absolute. Baseric'a inaintá.

Sub constitutionalismulu esemplaru alu statutu-lui organicu stagnéza baserec'a, pentru-cà activitatea poporului neintielegatoriu de lege, baséza pe prostia intieptiloru chiepati de a merge cu lampasiulu innainte.

Admitu esceptiuni, afirmu inse fore temere de contradícere, cà sufragiulu universalu in man'a unui ignorantu, duce cu deseversire la nemoralitate constitutionalá. Sufragiulu universalu nu convine cu situatiunea intelectuala a unui poporu, care se teme cà-i va cetí pop'a psaltirea indereptu.

Óre nu erá destulu prostia poporului, a trebuítu in acestu anu, ca si calugarii sà contribue cu intunecimea loru la esecutarea sufragiului universalu in archidiececa?

Asiè se vede, a fostu scrisu in scriptur'a anului visectu 1876, cà si calugarii d'in Sibiu si alte neprevederi ale statutului organicu, precum sunt sfetnicii de hopaitiu ai consistoriului archidiececanu séu dovleci in partibus infidelium, sà duca nuiele la gardulu autonomiei baserecesci.

Cu o luna mai nainte de alegerile clericali a stranutatu parintele archimandritu Popea, esindu la preumblare, in cugetári profunde despre admisibilitatea calugariloru si a asesoriloru consistoriali la esercitarea dreptului activu electoralu. Totu in momentulu acel'a a strigatu, d'in intemplanie, parintele Platosiu in Sacelu cu vehementia: „Domnedieu sà ajute!“ D'in faptulu acest'a alu „stranutári“ in Sibiu si alu lui „Ddieu sà ajute,“ in Sacelu, a combinatu augurulu genialu alu pitigoiloru, parintele Cuntianu, sigur'a reesire a archivicariului, ca deputatulu clericalu alu cercului Saliste.

In urmarea acést'a s'a inscenatu cu vehementia unu „crimen ambitus“. Cuntianu, numai cà nu si-a pusu drotu la bota. Toti calugarii si pertinentiile consistoriali au emigratu in 28 Martisioru la Saliste, ca sà lege in znopi blamulu, pe carele l'a seceratu pucinu mai nainte Cuntianu in lupt'a pentru emanciparea calugariloru.

Li-au succesu! Popea, in pechulu lui historicu electoralu, a mancatu nespaltatu cu babacu. Hani'a s'a alesu.

Reintorcendu-se archimandritulu la Sibiu i-au reflectatu unu amicu: „cu influinti'a ómeniloru partidei Dsele, nu te faci neci popa in Poplac'a!“

— N'ai ce face — a respunsu Popea. — Déca incaleci magariulu, trebue sà-i suferi si naravulu.

Receptu,

(pentru renegatii, sanetosí si morbosí.)

Eu subscrisulu de desubtu,
Vinu-a face cunoscutu,
Cà acum am preparatu,
Pentru ori ce renegatu,
Fia bolnavu, sanitosu,
Receptu fórte de folosu.
Sì a-nume ca sà sciti,
Cum trebe sà-lu folositi,
Vilu descriu, ca toti sà védia,
En cetiti, pre cum urmédia:

Sciru si lobode porcesci,
Cu bureti de cei broscesci,
Scevie si bolundaica,

Framantate 'n paparaica,
Pune-le să se-usce bine,
La umbr'a unui'a cane,
Care lu-vei aflá trantitu,
Ca turbatu și iziditu.
Baga-le 'ntr'unu capu de màtia,
Care inca n'a suptu títia,
Și le-afuma 'n fumu de iésca,
Lasa-le să mucediésca,
Și le stórce a-poi mereu,
Pan'a esí totu oleu.

Cu acést'a să te ungi,
Càtu-su spatele de lungi,
Pe pitióre și pe fóle,
Și pe unde reu te dóre,
Be d'in elu dupa regula
In totu ceasu'o 'nghitítura.

Și atunci'a n'avea frica
De tîntiari și de furnica,
Neci de foile romane,
Cari te-ataca și-adi și mane,

Cà și „Gur'a Satului“
Te-a lasá atunci dracului!

Dr. Ip'a.

Mediculu voituriu de bine a toturoru
renegatiloru.

TAND'A SI MAND'A.

T. Me manca mare superare, frate Manda, de nu știu ce să facu.

M. Ce-e, rogu-te, dóra nu ai candidatú și tu in Androchelu?

T. Nu! nu! Déra am alesu de protopopu definitivu acum'a a duó'a óra pe Maieru, normalistulu, și bata-lu rug'a de Consistoriu, pre langa atâte deputatiuni, pana asta-di nu l'a intaritu de protopopu.

M. Da ce a să fia caus'a de nu-lu l'a intaritu pre acestu postoritu alesu, cà-ci io am auditu, cà elu a fostu și in Buschtabir-norma d'in Sibiu, de a invetiatu și filosof'a.

T. Ast'a-e bub'a, mi se pare, de nu-lu intaresce, cà Maieru e invetiatu peste séma, și e filosofu mare.

M. Pucinu cumpanescu asta-di sciintiele, vedu și io!

T. Vai de mine și de mine, ce s'a mai alege de bét'a nóstra tíera, cà éta érasí incepu a veni judanii d'in Galiti'a.

M. Unde?

T. Da én inhólhetí ochii in colo (arata spre drépt'a) și mira-te de nespalatulu, nepeptenatulu i unsulu acel'a de siacteru.

M. Pat! Ne-odule, da nu vedi, cà acel'a nu-e judanu d'in Galiti'a, ci-e prot'a d'in locu.

T. Stai să-ti mai spunu o noutate?

M. Canta canta.

T. Audu, cà fratutii érasí au facutu unu capud'opera.

M. A nume?

T. Au alesu de deputatu sinodalu pre unulu d'in mla-ditiile Providentiei sale!

*M. Frumosu, dér' in ce limba se voru intielege ferici-tii **colegi** cu nou alesulu? cà-ci*

T. Prostú mai esci, d'a-poi nu scii tu, cà einst'i'a lorú n'au ce să se intielega, ci să se supuna orbisí comandéi....

M. Ei bine, da nu-e neci de vrest'a receruta.

T. Acea s'a vedé d'in cartea de botezu.

M. Atunci nu potú decátu să gratulezu fratutiloru.

O șiedintia secreta a unui Tribunalu d'in luna, in óre-care-va granitia caditua.

„Locu de untu“, metamorfositu pr'in masín'a magiarisării d'in „Locu de maieriste“, supranumitu *Mufti*, schwabo-magiario-presiedinte, slabutiu ca unu paigine, cu o cautatura și tusa ecticósa, deschide șiedinti'a secreta in present'i'a judecatoriloru: *Kauniz*, copilu de baba, și *Saltinbacu*, séu *Sa-Bou*, unu omu grosu la trupu, dér' pistritiu la matie, mi se-mi pare depe la Alb'a-basericii, — și in present'i'a notariulu seu, secretariulu *Strutz-madár*, o fíntia turtita la nasu, pentru multe câte de tóte de duóe-ori pusu la umbra, o pasere de nópte, unu iubitoriu de bani *primaresci* și cumnatu nelegalu a lui *Sa-Bou*.

Obiectulu pertractării este, facerea planulu in respectulu propunendei denumiri a unui — *dobasiu*.

Presiedintele concede judecatoriloru votarea.

Primulu votantu: recomanda trei romani, patrioti bunis' cualificati, — pentru-cà Tribunalulu se afla pe teritoriu romanu și pentru-cà baremu postulu de *dobasiu* să ajunga in man'a unui romanu, fiindu fore de acea posturile cardinale ocupate totu de magiari, armeni și magiaroni.

Alu duoile votantu: propune trei magiari incarnati à la *Rozsa Sándor*, ca, déca va bate dob'a, să tremure toti romanii și să se prefaca in magiari, cà-ci adi magiarisarea numai atunci se póte cu succesu intemplá, déca nu numai posturile cardinale, ci și a *dobasiului*, va fi in man'a magiariloru!

Presiedintele se alatura cu trupu și sufletu la parerea cestui d'in urma și pr'in maioritatie de voturi o ridica la valóre de conclusu.

Inca și notariulu spriginesce acésta parere, de și n'are votu.

Cu acést'a șiedinti'a se disolve.

Déra compunerea protocolulu despre acésta șiedintia se face dupa culise la spatele primulu votantu, și se *falsifica* intru acelu intielesu, cà și primulu votantu voiesce unu magiaru de *dobasiu*.

S'a și denumitu unu magiaru de *dobasiu*, dér' spre ce folosu? cà pana adi neci unu romanu nu s'a magiarisatu!

A și B.

A. Óre pentru ce nu ambla in di'a de asta-di crestinii mai desu la baserica?

B Pentru-cà la baserica nu se impartiescu mancári.

A. Da pentru ce amblau mai desu in vremile betrane?

B. Pentru-cà atunci nu erau atâte críșime și cafenele, și pentru cà adi in locuri publice se propoveduiesce alta morala moderna.